

Sigālovāda sutta - DN 31

Rady Sigālovi - laická pravidla disciplíny

Obsah:

Šest světových stran (*cha disā*).

1. Čtyři nečistoty jednání (*cattāro kammakilesā*).
2. Čtyři důvody (*catutthānam*).
3. Šest bědných bran (*cha apāyamukhāni*).
4. Ti, kdo se jeví jako přátelé (*mittapatirūpakā*).
5. Opravdový přítel (*suhada mitto*).
6. Pokrytí šesti světových stran (*chaddisāpaticchdanakandam*).

[Úvod]

Tak jsem slyšel.

Jednou pobýval Vznešený v Bambusovém lesíku, ve Veverčím parku u Rājagahy. Tou dobou Sigāla, syn hospodáře, když časně vstal, vyšel z Rājagahy a v mokrých šatech, s mokrými vlasy, se zvednutýma sepjatýma rukama se klaněl jednotlivým světovým stranám: východu, jihu, západu, severu, oblasti pod sebou i oblasti nad sebou. Tehdy i Vznešený se dopoledne oblékl, vzal misku a plášť a šel do Rājagahy pro almužnu. Uviděl Sigālu, syna hospodáře, který se - když časně vstal a vyšel z Rājagahy v mokrých šatech a s mokrými vlasy - se sepjatýma rukama nahoře, klaněl východu, jihu, západu, severu, oblasti pod sebou i oblasti nad sebou.

Jakmile Sigālu, syna hospodáře, uviděl, řekl mu toto: "Copak že ty, synu hospodáře, časně vstáváš a jdeš z Rājagahy v mokrých šatech a s mokrými vlasy, se sepjatýma rukama nahoře a klaníš se východu, jihu, západu, severu, oblasti pod sebou i oblasti nad sebou?"

"Otec mi, Ctihodný pane, když umíral, řekl: 'Světovým stranám se, synu, klaň!' Tak tedy, Ctihodný pane, ctím otcova slova, vážím si jich, dbám na ně, uctívám je a hned zrána, když vstanu, vycházím z Rājagahy a v mokrých šatech, s mokrými vlasy a se sepjatýma rukama nahoře se klaním jednotlivým světovým stranám: východu, jihu, západu, severu, oblasti pod sebou i oblasti nad sebou."

[Šest světových stran - *cha disā*]

"Věřu, že se tak, synu hospodáře, v ušlechtilé disciplíně (*ariyassa vinaye*) šest světových stran uctívat nemá!" "Jak se ale, Ctihodný pane, má v ušlechtilé disciplíně uctívat šest světových stran? Bude dobře, Ctihodný pane, jestli mi Vznešený vyloží Učení tak, jak se má v ušlechtilé disciplíně šest světových stran uctívat." "Tak tedy, synu hospodáře, poslouvej, dobře dávej pozor, budu mluvit!" "Ano, Ctihodný pane," odpověděl Sigāla, syn hospodáře, Vznešenému. Vznešený pak mluvil následovně: "Pokud, synu hospodáře, ušlechtilý žák (*ariyasāvako*) odstraní čtyři nečistoty svého jednání (*kamma-kilesā*) ze čtyř důvodů nekoná špatné činy (*pāpa-kammam*), nepoužívá šesti

bědných bran vedoucích ke zničení bohatství (*bhogānam apāya- mukāni na sevati*). Vyhnul se tím čtrnácti špatností, pokryl šest světových stran a nastoupil k vítězství v obou světech (*ubholokavijāyāya patipanno*), bude prospívat jak v tomto světě, tak v onom světě. Po rozpadu těla, po smrti, se zrodí v blaženém stavu bytí (*sugatim*), v nebeském světě (*saggam lokam*).

[Čtyři nečistoty jednání - *cattāro kammakilesā*]

Které čtyři nečistoty jednání odstranil?

- (1) Zabíjení živých bytostí (*pānātipāto*), synu hospodáře, je nečistota jednání.
- (2) Braní nedarovaného (*adinnādānam*) je nečistota jednání.
- (3) Špatné sexuální chování (*kāmesumicchācāro*) je nečistota jednání.
- (4) Lhaní (*musāvādo*) je nečistota jednání.

Tyto čtyři nečistoty jednání odstranil." To řekl Vznešený. Když to Vznešený (*sugato*) dořekl, dodal (*sattā*) ještě toto: „Zabíjení živých bytostí, braní nedarovaného a lživá mluva stejně jako cizoložství (*paradāragamanañca*) - to moudří nechválí (*nappasamsanti panditā-ti*).“

[Čtyři důvody - *catutthānam*]

Z kterých čtyř důvodů nekoná špatné činy (*pāpakammam na karoti*)?

- (1) Z touhy (*chanda*).
- (2) Z nenávisti (*dosa*).
- (3) Ze zaslepenosti (*moha*).
- (4) Ze strachu (*bhaya*).

„Jelikož, synu hospodáře, ušlechtilý žák nejde ani cestou touhy, ani cestou nenávisti, ani cestou zaslepenosti, ani cestou strachu, nekoná z těchto čtyř důvodů špatné činy.“ To řekl Vznešený. Když to Vznešený dořekl, dodal ještě toto:

*„Z touhy, nenávisti, strachu a zaslepenosti
kdo Dhammu jen překračuje,
toho sláva pryč ustupuje
jako měsíc v temné fázi.*

*Z touhy, nenávisti, strachu a zaslepenosti
kdo Dhammu nepřekračuje,
slávou vždy se naplňuje
jako měsíc ve světlé fázi.“*

[Šest bědných bran - *cha apāyamukhāni*]

Kterých šesti bědných bran ke zničení majetku nepoužívá?

- (1) Oddanost alkoholu a opojným látkám způsobujícím nedbalost (*surāmerayamajjappamādatthānānuyogo*).
- (2) Oddanost potulování ulicemi v nevhodnou pozdní dobu (*vikālavisikhācariyānuyogo*).
- (3) Návštěvy představení a podívaných (*samajjābhicaranam*).
- (4) Oddanost hazardním hrám způsobujícím nedbalost (*jūtappamādatthānānuyogo*).

- (5) Oddanost špatným přátelům (*pāpamittānuyogo*).
  - (6) Oddanost lenosti (*ālasyānuyogo*).
- To jsou bědné brány ke zničení majetku.

[Šest nebezpečí alkoholu a opojných látek - *surāmerayassa cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí (*cha ādīnavā*) oddanosti alkoholu a opojným látkám způsobujícím nedbalost.

- (1) Viditelná ztráta majetku (*sanditthikā dhanajāni*).
- (2) Růst hádek (*kalahappavaddhanī*).
- (3) Oblast nemocí (*rogānam āyatanam*).
- (4) Vznik špatné pověsti (*akittisañjananī*).
- (5) Otupeň studu (*kopīnanidamsanī*).
- (6) Oslabení moudrosti (*paññāya dubbalikaranīveva*).

To je těch šest nebezpečí oddanosti alkoholu a opojným látkám způsobujícím nedbalost.

[Šest nebezpečí potulování se v nevhodnou pozdní dobu - *vikālacariyāya cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí oddávání se potulování ulicemi v nevhodnou pozdní dobu.

- (1) Člověk je sám nestřežen a nechráněn (*attāpissa agutto arakkhito*).
- (2) Jeho děti a manželka jsou nestřeženy a nechráněny (*puttadāropissa agutto arakkhito*).
- (3) Jeho majetek je nestřežen a nechráněn (*sāpateyyampissa aguttam arakkhitam*).
- (4) Dostane se do podezření ve špatných situacích (*sankiyo ca hoti pāpakesu thānesu*).
- (5) Dostane se do nepravdivých řečí (*abhūtavacanañca tasmim rūhati*).
- (6) Setkává se s mnoha obtížemi (*bahūnañca dukkhadhammānam purakkhato*).

To je těch šest nebezpečí oddávání se potulování ulicemi v nevhodnou pozdní dobu.

[Šest nebezpečí návštěv představení a podívaných - *samajjābhīcaranassa cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí návštěv představení a podívaných. Muž se jen táže:

- (1) Kde se tancuje (*kva naccam*)?
- (2) Kde se zpívá (*kva gītam*)?
- (3) Kde je muzika (*kva vāditam*)?
- (4) Kde se recituje (*kva akkhānam*)?
- (5) Kde se hraje na cimbály (*kva pānissaram*)?
- (6) Kde se hraje na bubínky se strunami (*kva kumbhathunanti*)?

To je těch šest nebezpečí návštěv představení a podívaných.

[Šest nebezpečí hazardních her způsobujících nedbalost - *jūtappamādassa cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí oddávání se hazardním hrám způsobujícím nebalost.

- (1) Výhra plodí nenávisť (*jayam veram pasavati*).
- (2) Kdo prohraje, ten se trápí (*jino vittamanusocati*).
- (3) Viditelná ztráta majetku (*sanditthikā dhanajāni*).
- (4) Na veřejnosti jeho slovo nemá váhu (*sabhāgatassa vacanam na rūhati*).
- (5) Přátelé a společníci ho přezírají (*mittāmaccānam paribhūto*).
- (6) Pro manželství je nezpůsobilý (*āvāhavivāhakānam apatthito*). 'Hráč v kostky nestačí uživit manželku.'

To je těch šest nebezpečí oddávání se hazardním hrám způsobujícím nebalost.

[Šest nebezpečí špatného přátelství - *pāpamittatāya cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí oddanosti špatným přátelům. Mužovými přáteli a společníky se stávají:

- (1) Kteříkoliv hráči (*dhuttā*).
- (2) Kteříkoliv zhýralci (*sondā*).
- (3) Kteříkoliv opilci (*pipāsā*).
- (4) Kteříkoliv lumpové (*nakatikā*).
- (5) Kteříkoliv podvodníci (*vañcanikā*).
- (6) Kteříkoliv uličníci (*sāhasikā*).

To je těch šest nebezpečí oddanosti špatným přátelům.

[Šest nebezpečí lenosti - *ālasyassa cha ādīnavā*]

Synu hospodáře, je šest nebezpečí **oddávání se lenosti**. Člověk si říká:

- (1) 'Je příliš chladno,' - a nepracuje (*atisīlanti - kammam na karoti*).
- (2) 'Je příliš teplo,' - a nepracuje (*atiunhanti*).
- (3) 'Je příliš pozdě,' - a nepracuje (*atisāyanti*).
- (4) 'Je příliš časně,' - a nepracuje (*atipātoti*).
- (5) 'Jsem příliš hladový,' - a nepracuje (*atichātosmīti*).
- (6) 'Jsem příliš najezený,' - a nepracuje (*atidhātosmīti*).

„Kdo má neustále množství výmluv před povinnostmi, dosud nedosaženého bohatství nedosáhne a o bohatství dosažené přichází.“ To je těch šest nebezpečí oddávání se lenosti. To řekl Vznešený. Když to Vznešený dořekl, dodal ještě toto:

*„Přítelem je v připíjení,
jiný do očí jen přitakává -
kdo v potřebě však neopustí,
jen ten pravým přítelem bývá.*

*Ve dne spát, chodit za ženou druhého,
vyvolávat nenávisť a neštěstí,
špatní společníci a lakomství,
těchto šest příčin člověka ničí.*

*Kdo má špatné přátele, špatné společníky,
kdo má špatné zvyky,
vždy do zkázy upadá
v tomto i na onom světě.*

*Hra v kostky, ženy, víno, tanec a zpěv,
spaní za dne, potulování v nevhodnou dobu,
lakota a špatní společníci,
těchto šest příčin člověka ničí.*

*V kostky hrají, alkohol pijí, chodí za ženami,
které jiným jako vlastní život jsou drahé.
Kdo se oddává hanebnému, a ne ctihodnému,
ztrácí se jako měsíc v tmavé polovici.*

*Kdo je opilec, bez majetku, bez vinnice
i když pil, žíznivý je u pramenu,
noří se do dluhů jako do vody,
rychle připraví se o rodinu.*

*Kdo je zvyklý ve dne spát,
v noci je viděn vzhůru
věčně v opilém stavu,
ten nemůže v domě zůstat!*

*‘Je příliš chladno, je příliš horko,
je příliš pozdě,’ říká jen.
Tomu, kdo práce své tak zanechal,
pak to, co člověku prospěšné je, uniká.*

*Kdo však chlad a horko
za méně než stéblo trávy cení,
když úkoly muže plní,
toho štěstí nepomíjí.“*

[Ti, kdo se jeví jako přátelé – *mittapatirūpakā*]

Je třeba znát, synu hospodáře, tyto **čtyři nepřátele, kteří se jeví jako přátelé:**

- (1) Toho, kdo vždy jen bere (*aññadatthuharo*) a jako přítel se jeví (*mittapatirūpako*).
- (2) Toho, kdo jen mluví (*vācīparamo*) a jako přítel se jeví.
- (3) Toho, kdo mluví jen mile (*anuppiyabhānī*) a jako přítel se jeví.
- (4) Toho, kdo vede do záhuby (*apāyasahāyo*) a jako přítel se jeví.

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo jen bere** a jako přítel se jeví, jako nepřítel:

- (1) Vždy jen bere (*aññadatthuharo*).
- (2) Za málo chce mnoho (*appena bahum icchati*).
- (3) Svoji povinnost koná ze strachu (*bhayassa kiccam karoti*).
- (4) Přichází z vlastního prospěchu (*sevati attha-kāraṇā*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo jen mluví** a jako přítel se jeví, jako nepřítel:

- (1) Rád se zabývá minulostí (*atītena paṭisantharati*).

- (2) Rád se zabývá budoucností (*anāgatena paṭisantharati*).
- (3) Drží se nicotností (*niratthakena samgaṇhāti*).
- (4) Když vyvstane příležitost k pomoci, tváří se nešťastně (*paccuppannesu kiccesu vyasanam dasseti*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo mluví jen mile** a jako přítel se jeví, jako nepřítel:

- (1) Ke špatnému dává souhlas (*pāpakam pi'ssa anujānāti*).
- (2) I k dobrému dává souhlas (*kalyāṇam pi'ssa nānujānāti*).
- (3) Do očí říká chválu (*sammukhā'ssa vaṇṇambhāsati*).
- (4) Za zády haní (*parammukhā'ssa avaṇṇam bhāsati*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo vede do záhuby** a jako přítel se jeví, jako nepřítel:

- (1) Je společníkem v oddávání se alkoholu a opojným látkám způsobujícím nedbalost (*surā-meraya-majja-pamāda*).
- (2) Je společníkem v oddávání se potulování ulicemi v nevhodnou pozdní dobu (*vikāla-visikhā*).
- (3) Je společníkem v navštěvování představení a podívaných (*samajjābhicarāṇe*).
- (4) Je společníkem v oddávání se hazardním hram způsobujícím nedbalost (*jūtappamāda*).

To řekl Vznešený. Když to Vznešený dořekl, dodal ještě toto:

*“Přítel, který jen odnáší, přítel, který jen mluví,
přítel, který mluví jen milé, a kdo je společníkem na cestě k záhubě -
tyto čtyři nepřátele takto když moudrý poznal,
zdaleka se jim vyhne jako cestě strachu plné.”*

[Opravdový přítel - *suhada mitto*]

Tyto čtyři přátele, synu hospodáře, je třeba znát jako opravdové přátele. Opravdový přítel je ten:

- (1) Kdo pomůže (*upakāro*).
- (2) Kdo je přítelem stejně ve štěstí jako v neštěstí (*samānasukhadukkho mitto*).
- (3) Kdo ukazuje k dobrému (*atthakkhāyī*).
- (4) Kdo má soucit (*anukampako*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo pomůže**, jako opravdového přítele:

- (1) Nedbalého hlídá (*pamattam rakkhati*).
- (2) Majetek lehkomyšlného hlídá (*pamattassa sāpateyyam*).
- (3) Když je ve strachu či v nebezpečí, stane se mu útočištěm (*bhītassa saraṇam*).
- (4) V době potřeby mu poskytne dvojnásobnou výpomoc (*uppannesu kicca-karaṇīyesu*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo je stejný ve štěstí i neštěstí**, jako opravdového přítele:

- (1) Sděluje mu své tajemství (*guyham assa ācikkhati*).
- (2) Svěřené tajemství ochraňuje (*guyham assa parigūhati*).
- (3) V neštěstí neopouští (*āpadāsu na vijahati*).
- (4) Obětuje pro něj i svůj život (*jīvitam pariccattam hoti*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo ukazuje k dobrému**, jako opravdového přítele:

- (1) Odvrací od zlého (*pāpā nivāreti*).
- (2) Vede k dobrému (*kalyāne niveseti*).
- (3) Sděluje mu, co mu není známo (*assutam sāveti*).
- (4) Ukazuje mu cestu do nebe (*saggassa maggam ācikkhati*).

Ze čtyř důvodů, synu hospodáře, je třeba znát toho, **kdo má soucit**, jako opravdového přítele:

- (1) Z jeho neúspěchu se netěší (*abhaven'assa na nandati*).
- (2) Jeho úspěch ho těší (*bhaven'assa nandati*).
- (3) Brání ho proti hanění (*avaṇṇam nivāreti*).
- (4) Přitakává, když se o něm říká chvála (*vaṇṇam bhaṇamānam*).

To řekl Vznešený. Když to Vznešený dořekl, dodal ještě toto:

*„Přítel, který pomůže, a přítel, který je přítelem ve štěstí i ve strasti,
přítel, který k dobrému radí a přítel, který má soucit,
tyto čtyři přátele když moudrý takto poznal,
má si je s láskou opatrovat, jako matka svého syna.*

*Moudrý, obdařený ctností, žhne jako zářící oheň.
Své bohatství když shromažďuje,
neškodíc, jako když včela poletuje,
tomu bohatství vzrůstá jak mraveniště hromada.*

*Když tak bohatství své snáší, pro rodinu a domov je zralý
na čtyři díly bohatství rozdělí, i přátelství tím upevní.
Jeden díl bohatství pro sebe užívá, dva pro práci použije,
čtvrtý pro nouzi budoucí uchová.“*

[Pokrytí šesti světových stran – chaddisāpaticchādanakandam]

A jak, synu hospodáře, ušlechtilý žák pokrývá **šest světových stran**? Těch šest stran má chápat takto:

- (1) Východní stranu (*puratthiyā disā*) má považovat za rodiče (*mātāpitaro*).
- (2) Jižní stranu (*dakkhinā disā*) má považovat za učitele (*ācariyā*).
- (3) Západní stranu (*pacchimā disā*) má považovat za ženu a děti (*puttadārā*).
- (4) Severní stranu (*uttarā disā*) má považovat za přátele a druhy (*mittāmaccā*).
- (5) Stranu pod sebou (*hetthimā disā*) má považovat za služebníky a pracovníky (*dāsakammakarā*).

- (6) Stranu nad sebou (*uparimā disā*) má považovat za askety a bráhmany (*samanabrāhmanā*).

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má syn **starat o rodiče** jakožto východní stranu:

- (1) 'Když oni živili mne, budu já živit je (*bhato nesam bharissāmi*).'
- (2) 'Budu dělat to, co potřebuji (*kiccā nesam kharissāmi*).'
- (3) 'Budu udržovat rodinnou tradici (*kula-vamsam t̥thāpessāmi*).'
- (4) 'Budu pokračovat v jejich dědictví (*dāyajjam paṭipajjāmi*).'
- (5) 'Když zemřou, budu přinášet dary k jejich uctění (*petānam kālakatam dakkhiṇam*).'

Když se syn těmito pěti způsoby postaral o rodiče jakožto východní stranu, **prokáží tito synovi soucítění** pěti způsoby:

- (1) Odvrací ho od zlého (*pāpā nivārenti*).
- (2) Vedou ho k dobrému (*kalyāṇe nivesenti*).
- (3) Vychovávají ho k povolání (*sippam sikkhāpentī*).
- (4) Přivedou mu vhodnou manželku (*patirūpena dārena samyojenti*).
- (5) Ve vhodném čase mu předají dědictví (*dāyajjam niyyādentī*).

Když se syn těmito pěti způsoby postaral o rodiče jakožto východní stranu, prokáží tito synovi soucítění těmito pěti způsoby. Tak se pokrývá tato východní strana, stává se bezpečnou a beze strachu.

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má žák **starat o učitele** jakožto jižní stranu:

- (1) Povstáním (*uṭṭhānena*).
- (2) Péčí (*upaṭṭhānena*).
- (3) Pozorným nasloucháním (*sussūya*).
- (4) Obsluhováním (*pāricariyāya*).
- (5) Tím, že se pečlivě učí (*sippa-paṭiggahaṇena*).

Když se žák postaral těmito pěti způsoby o učitele jakožto jižní stranu, **ujímají se tito žáka** pěti způsoby žáka:

- (1) Dávají mu dobrou výchovu (*suvinītam vinenti*).
- (2) Učí ho, aby vše dobře pochopil (*suggahitam gāhāpentī*).
- (3) Dobře ho poučují o všech uměních a vědách (*sabba-sippa-sutam*).
- (4) Seznámí ho s přáteli a druhy (*samkkhāyino bhavanti*).
- (5) Ve všech oblastech mu zajišťují ochranu (*mittāmaccesu parivedenti*).

Když se žák postaral těmito pěti způsoby o učitele jakožto jižní stranu, ujímají se tito žáka těmito pěti způsoby žáka. Tak se pokrývá tato jižní strana, stává se bezpečnou a beze strachu (*disāsu parittānam karonti*).

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má **manžel starat o manželku** jakožto západní stranu:

- (1) Respektuje ji (*sāmmānanāya*).
- (2) Nepohrdá jí (*avimānāya*).
- (3) Není jí nevěrný (*anaticariyāya*).
- (4) Není panovačný (*issariya-vossaggēna*).
- (5) Obdarovává ji ozdobami (*alam-kārānuppādānena*).

Když se manžel těmito pěti způsoby o manželku jakožto západní stranu postaral, **ujímá se tato manžela** pěti způsoby:

- (1) Dobře koná své povinnosti (*susamvihita-kammantā*).
- (2) Dobře vede domácnost (*susamgahita-parijanā ca*).
- (3) Není mu nevěrná (*anaticārinī ca*).
- (4) Donesené ochraňuje (*sambhatam anurakkhati*).
- (5) Je zručná a pracovitá ve všech povinnostech (*dakkhā ca sabbakiccesu*).

Když se manžel těmito pěti způsoby o manželku jakožto západní stranu postaral, ujímá se tato manžela těmito pěti způsoby. Tak se pokrývá tato západní strana, stává se bezpečnou a beze strachu.

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má syn z dobrého rodu **starat o přátele a druhy** jakožto severní stranu:

- (1) Darem (*dānena*).
- (2) Vlídnu mluvou (*peyya-vajjena*).
- (3) Prospěšným chováním (*attha-cariyāya*).
- (4) Nestranností (*samānattatāya*).
- (5) Čestností (*avisamvādanatāya*).

Když se těmito pěti způsoby postaral o přátele a druhy jakožto severní stranu, **ujímají se ho tito** pěti způsoby:

- (1) Hlídnají ho, když je nedbalý (*pamattam rakkhanti*).
- (2) Hlídnají majetek lehkomyšlného (*pamattassa sāpateyyam rakkhanti*).
- (3) Je-li v nebezpečí, jsou mu útočištěm (*bhītassa saraṇam honti*).
- (4) V neštěstí ho neopouštějí (*āpadāsu na vijahanti*).
- (5) Váží si i ostatních z jeho rodiny (*apara-pajam ca paṭipūjenti*).

Když se těmito pěti způsoby postaral o přátele a druhy jakožto severní stranu, ujímají se ho tito těmito pěti způsoby. Tak se pokrývá tato severní strana, stává se bezpečnou a beze strachu.

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má syn z dobrého rodu **starat o služebníky a pracovníky** jakožto stranu pod sebou:

- (1) Rozdělováním práce podle jejich sil (*kammanta-samvidhānena*).
- (2) Vydáváním jídla a mzdy (*bhatta-vettanānupadānema*).
- (3) Péčí o nemocné (*gilānupaṭṭhānena*).
- (4) Tím, že se s nimi podělí o neobvyklé pochoutky (*acchariyānam rasānam samvibhāgena*).
- (5) Časem jim dává dovolenou (*samaye vossaggena*).

Když se pán postaral těmito pěti způsoby o služebníky a pracovníky jako stranu pod sebou, **ujímají se ho tito** pěti způsoby:

- (1) Vstávají dříve než on (*pubbuṭṭhāyino ca honti*).
- (2) Uléhají až po něm (*pacchā-nipātino ca*).
- (3) Berou jen darované (*dinna-dāyino ca*).
- (4) Konají dobrou práci (*sukata-kamma-kārakā*).
- (5) Přivodí mu dobré jméno a pověst (*kitti-vaṇṇa-harā ca*).

Když se pán postaral těmito pěti způsoby o služebníky a pracovníky jako stranu pod sebou, ujímají se ho tito těmito pěti způsoby. Tak se pokrývá tato strana dole, stává se bezpečnou a beze strachu.

Pěti způsoby, synu hospodáře, se má syn z dobré rodiny **starat o askety a bráhmany** jakožto stranu nad sebou:

- (1) Milými činy (*mettena kāya-kammena*).
- (2) Milými slovy (*mettena vacī-kammena*).
- (3) Milými myšlenkami (*mettena mano-kammena*).
- (4) Tím, že před nimi nezavírá dveře (*anāvaṭṭa-dvāratāya*).
- (5) Darováním hmotných potřeb (*āmisānuppādānena*).

Když se syn z dobré rodiny postaral těmito pěti způsoby o askety a bráhmany jakožto stranu nad sebou, **ujímají se ho tito** šesti způsoby:

- (1) Odvracejí ho od zlého (*pāpā nivārenti*).
- (2) Vedou ho k dobrému (*kalyāṇe nivesenti*).
- (3) Soucítí s ním s laskavou myslí (*kalyāṇa-manasā anukampanti*).
- (4) Sdělují mu to, co nezná (*assutam sāventi*).
- (5) Ujasní mu to, co slyšel (*sutam pariyodapenti*).
- (6) Ukazují mu cestu do nebe (*saggassa maggam ācikkhanti*).

Když se syn z dobré rodiny postaral těmito pěti způsoby o askety a bráhmany jakožto stranu nad sebou, ujímají se ho tito šesti způsoby. Tak se pokrývá tato strana nahoře, stává se bezpečnou a beze strachu.

To řekl Vznešený. Když to Vznešený dořekl, dodal ještě toto:

*„Rodiče, to je strana východu, učitelé to je strana jihu,
žena a děti, to je strana západu, přátelé a druhové, to je strana severu,
služebníci a pracovníci, to je strana dolní, nahoře jsou asketové a bráhmani.
Kdo tyto směry bude ctít, bude dostatečně prospěšný svému rodu.*

*Kdo je moudrý a ctností dosáhl, jemný, mírný a inteligentní,
skromný, zdvořilý a nezatorzelý - takový dosahuje dobrého jména.
Kdo je energický a není líný, v nesnázích neselhává,
bezvadného chování, moudrý - takový dosahuje dobrého jména.*

*Laskavý, přátelský, velkodušný, nezávistivý,
vůdce, učitel, usmiřovatel - takový získává dobré jméno.
Štědrost, vlídná řeč a snaha být prospěšný,
nestrannost ve všem, všude, jak zasluhuje.*

*To jsou opory pro soudržnost ve světě, jako osa pro jedoucí vůz.
Kdyby těchto opor nebylo, ani matce, ani otci by děti úctu a poctu nevěnovaly.
Jelikož mudrci tyto opory všestranně prozkoumali a uvážili,
proto tyto dosáhly své velikosti a jsou vychvalovány.“*

Když toto bylo řečeno, Sigāla, syn hospodáře, řekl toto: "Výborně Ctihodný pane, výborně, Ctihodný pane. Jako bys, Ctihodný pane, převrácené postavil, skryté odhalil,

bloudícímu cestu ukázal či v temnotě lampu podržel, takže kdo má oči, tvary uvidí. Právě tak Vznešený vyložil Dhammu mnoha metodami. Já tedy, Ctihodný pane, jdu k Buddhovi, k Učení a k obci mnichů jako ke svému útočišti. Necht' mne Vznešený považuje za laického stoupence, který u něho našel útočiště, ode dneška až do konce života."

úprava textu a páli bh.Visuddhi